

bonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 pirs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

15 Aôut 1928 No. 258

آبومان: سنه لکي [24 نسخه]

تورکيا ايجون 2 بجق، خارج ايجون

3 بجق، اعلا کاغذلیسی 5 لیرادر.

اداره خانه سی :

جفال اوغلده « اجتهاد نهوی »

تاریخ تأسیسی : 1904 - جنوه

یکرمی اوچنچی سنه

نومرو 258 - 15 آغستوس 1928

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجمره

بہ اقتصادی مسئلہ

مہم دکلدر. فقط بویا قینلر دہ بلدیہ من سوتیجیلکک اصلاحنہ
چالیشدیغندن، بن اولا بو ایکنجی مسئلہ دن بحث ایدہ حکم،
استانبول دہ صرف اولونان سوت مقدار جہ برہیچدن
عبارتدر. اینکلرہ غذا مبدول بولونان یرلردہ خلق صوکی
سوت ایچر. آقشاملری وایکیندیلری سوتیجی دکانلری آلری
ابریقلی قادیلر ایله طولار، بوشالیر. سوت فیثانی ایسہ بزدہ
کندن اھوند، چونکہ استحصا بزدہ کی کی بہالی دکلدر،
صباحلری شہرلرہ کویلردن واغون واغون سوت کلیر.
استاسیونلر دہ کوکوم کورولتیسندن طورلماز. بزم کویلر دہ
سوت دکل، ایچیلیر صوبیلہ یوق! استانبول حوالیسندہ کی
کویلرک فقر و ضرورتی یوزندن استحصالات دہ ترقی
حاصل اولہ میور. بونلر برشی استحصا ایدوب دہ
کتیروب شہرہ صساتہ میورلر. ذاتاً وسائط نقلیہ دہ
موجود دکل. استانبول تراموایلری ایسہ بر مأمور
مملکتک تراموایلرندن باشقا برشی دکلدر. تشکیلات
وسہولت نامہ برشی یوقدر. امین اولک بزدہ علاجی
قولایجہ بولونہ جق درد لر چوقدر. بز کوروب بیلمدی کمزدن
بویلہ اولورمش دیہہ اوتوریورز. فنی و تکنیک آدملر من
هنوز ایشلرہ صالدرہ مامشردر. دوشونملی بر کرہ بر
پروستان پاپاسی اولان رایف آیزن آلمانیا زراعتندہ نہ
معجزہ لر وجودہ کتیر مشددر. بونی یاپدیران یالکنز
وقوف علمی دکلدر. او آدملر دہ بی نہایہ بر چالیشمہ سوکی سہ
وارد. کچن کون بر مونیسخ غنہ سندہ او قودم؛ چو جو قلدہ،

بزم مملکت مزدن اول کندیلری حیات مدنیہ دہ
قورتارمش اولان مملکتلرک احوالہ نظر عبرتہ باقدیغمز
زمان بتوز. مسئلہ لرک حلنہ اقتصادی موفقیتلرک مقدمہ
اولدیغنہ شاھد اولویورز. بو کون انکاترہ نک رفاه
ومعموریتی، ثروتی، قدرت وقوتی ہپ اقتصادی سعیتک
بر نتیجہ سیدر. انکلیزلر کمیجیلکدہ بیلہ مہارتسز، جاھل
کیمسہ لر ایدی. قویونلرینک یوکلرینی قیرقوب قارشی
طرف دہ کی مملکتلرہ صاتمقدن باشقہ برشی بیلمزلردی.
یوک قماش طوقومق مہارتسندن دخی محروم ایدیلر. دھا
یتیش سنہ اول معارفلری نہ قدر کیریدہ ایدی. فقط
اقتصادی رفاهی متعاقب ہر جہتدن ترقی ایتدیلر.

بزم مملکت مز دہ ہر نہ یاپیلہ جق ایسہ بدایت دہ کی اقتصاد
تشبہلرینک ماہیتندن امیدوار اولمق لازم کلیر. مملکت مزک
قاچ طرفنہ قاچ کرہ اصلاحات ہیئتلری کوندرمشلردی.
فقط بونلر اقتصادی وضعیتی قاواماد قلدن مساعیلرندن
بالا آخرہ ہیچ نتیجہ چقمادی. بوفلا کتارک اوکنہ
کچیلہ مہدی. بونک تاریخی اوزوند.

ایکی مسئلہ

بوسطرلردہ آنا طولونک زراعیلہ استانبولک سوتیجیلرندن
بر نیندہ بحث ایدہ حکم. ایکنجیسی واقعا برنجیسی قدر

اجرتی وارد در . عجبا بوراده بومصرف حسابہ قائلشمیدر؟
مملکت مزده سوت صانانلر کونده قاچ غروش قازانمالیدرلر که
معیشتلرنی تأمین ایدہ بیلسونلر . بوده آیری بر مسئله در .
بونلرده بو حکومتہ ویرکی ویریورلر . اونلرده عائله
صاحبیدرلر . بورادن مملکتلرنده عائله لرینه پاره یوللایورلر .
ایجارلرنده متأهل اولمیانی آذر . مشتریلر اوزرنده پارالینک
باندیغی ده چوق اولویور . برسوتجی کونده لااقل بر بیتی
لیرا قازانمالیدر دکلی ؟

استطراداً یازہیم که بزده سوت صاتیجیلر احتمالہ کہ
سرمایہ سزلکدن ، تشکیلات وجودہ کتیرہ میورلر .
آورویا مملکتلرنده باوراده هله ، نه کوزل ، تمین ، نه
اشتها آور سوتجی دکانلری وارد در . سوتجیلر یالکز اولرہ
سوت کتیر مزلر . خلقا کثریا کیدوب دکاندن سوت آلیرلر .
شکت مالی اولان بودکانلرده سوتدن ماعدا تازه ترہ یایغی
تازہ یومورط ، تازہ پینیر ، تازہ قایماق ، یغورت دخی
صاتیلیر و بونلر چوق ایش کورلر .

دیگر طرفدن سیار سوتجیلرک کو کوملرنده نه
موصلق وارد در ، نده امنیت سوپانی ! حتی بعض یرلرده
مثلاً (لوسرن) ده اوتوز قرق اوقهلق فوجیلر آل آرابلری
اوزرلرنده کزدریلیر . سوت صاپلی بر مشربہ ایله آلینیر .
فقط بو سوتلر علی الاعلادر .

چونکہ وظیفہ سنی سیلیر ویا پار برلدیہ تشکیلاتی وارد در .
صوقاتان سوتجینک جزاسی آغیر در . فقط سوتجی یاری آج
یاری طوقده دکلدر . صوکرہ بلدیہ یالکز سوتلری
معاینہ ایله اکتفا اتمز . آخرلری ده پک صیقی نظارت
آلتسده طوتار . آخرلرک آیدینلغنه ، تمیزلککنہ ، بادانہ
ایدملرینہ ، هوادار و کونشلی اولمیرینہ حیوانلرک هر کون
صابونلی صیجاق صوابله ییقانمالرینہ باقان بلدیہ لروارد در .
صوریورم عجبا بزم بلدیہ لرمن بویله وظیفہ لر ایفا
ایدیورلرمی ؟ چوجوقلرہ وخستہ لرہ مخصوص سوتلرہ
آریجه اعتنا ایدیلیر . دیگر مملکتلرده خالص سوتی
تأمین ایدن بلدیہ در . یوقسہ موصلقلی ، سوپایی کو کوملر
دکلدر ! سونک صولی اولوب اولمادیغی مسئله سندن زیادہ
اینک لک رک حال صحتده اولوب اولمادیغی مسئله سی مہمدر .

حیوانلرہ اذا ایتہمک لزومک فعلی تربیہ اصولہ صوقلمسی
توصیہ اولویور دی . بویله بر تربیہ مہالت فکری نہ مناسب
عد ایدیلور . (یارینک مکتبی) بزم بیلدیکمز بو کونکی
مکتب دکلدر .

سوت مسئله سی

شمدی بر سؤال وار : سوت استانبولده نهدن بوقدر
بہالیدر ؟ طالبو کہ دیگر مملکتلرده سوت ایجه اوجوز
ویک مبذول بر شیدر . دیمک کہ استانبولده سوت قیمتی
بر متاعدر . بر اوقہ سونک اوتوز غروشہ صاتیلماسی بو
متاعک قیمتی کو سترمکہ کافیدر .

بجہ سوتہ صوقاتیلوب قاتلمادیغنی ، خالص سوت بولونوب
بولونمادیغنی دوشونمندن اول سونک نهدن ہالی اولدیغنی
مسئلہ سنی حل ایتیلیر . یعنی اقتصادی بر نقطہ دن مسئلہ سی
اول امرده ایضاح ایتیلیر . بونی بن حل ایدہ جک دکلم .
اونی اربابنہ بر اقیورم .

ایکی آیدن بری ، یازی یازمغہ احوال صحیہم مساعدہ
ایتمور . فقط شو کونلرہ بر ایکی مسئلہ موضوع بحث
اولویور کہ مشاہدہ لر مک بلکہ قائدہ سی اولوردیہ او مسئلہ لر
حقنسدہ بر ایکی سوز یازمق ایچون خستہ لغمک
مانعنتہ باقادم . یکر می بیک لیرالق یکی کو کوملر آلنہ جی
حوادثی ایسہ صبری تو کتدی .

اوقوبورم کہ کزدریریجی سوتجیلر ایچون یکی ییچیم
امنیتی کو کوملر یاپیلہ جق ایمنس وسوتلر عموماً تعقیم
اولونہ جق ایمنس ! دوت بیوک سوت مملکتسده سنہ لر جہ ،
آیلر جہ اقامت ایتدم . بلدیہ لرک مساعیسی باشقہ درلو
مصروف اولدیغنی کورددم .

اولا سوت فیثاتی مستحصللرک ، صاتیجیلرک و مشتریلرک
وکیللری آراسندہ تعیین اولونور . مشتریلرہ وکالت ایدن
حکومت ویا بلدیہ درہ بو غایت مہم بر مادہ در . یالکز
مشترینک اوجوز سوت ایچمسی مطلوب دکلدر . مستحصللر
ایله صاتیجیلرک دخی کچینملری حساب ایدلمیدر . بن
صوریورم ، صانمال حیوانلر زده عجبا سغورطہ ایدلشمیدر ؟
بن بورادہ بیوک بر مستحصل طانیردم . بر سنہ خستہ لقدن
اینک لری تلف اولدی . او آدامدہ افلاس ایتدی .
بناء علیہ استحصا مصرفی آراسندہ برده سیغورطہ

حق سوتك تعقینه مخالف اولانلر بيله واردلر .

قونیه ده اراضی ایکی اوج متره درینلکنده صولاق ایتمش . بویه بر یرده قوراقلقدن شکایت ایدیلیرمی ؟ زراعتمز یکیلکه محتاجدر .

دولت معاونتندن باشقه چیقتمجیلر آراسنده (رایف آزدن) و (شولزده لیچ) شر کتلی کی زراعت شر کتلی نیک تأسیس کر کدر . یوقسه نرم احمد محمد دایر یالکز باشلرینه کندی بیه جکلری ا کملری بيله چیقارامازلر . حالو که بونلر کندی بیه جکلرندن باشقه مملکته ثروت کتیره جک کلی مقدارده محصول چیقارمغه ، قازانمغه دخی مجبوردرلر . بره درت بش محصول آلمه نیک معناسی سفالتدن باشقه برشی دکدر . رومانیای کی مبدولاً محصول ویرن بر مملکت بيله شمعی ائتانسیفیه اصولیه محصولی یوزده یکرمی بشدن فضله چیقارمق تشبشه بولونیور . بلغارستانک دردنی ده بودر . چیقتمجیلک یاغموور دماسیله یاشایاماز . شمعی یاغموور کی صو سریدیره جک ما کینلر بيله وار . ایتالیانلر ده محصول لاری نه قدر آرتیریدیلر . نرم زراعتمزده الیوم بر تکامل کورولمه مشدر . چونکه زراعت اولای پارمی ، نانی آ فنی یاتیرمی بیلمیورز . ایتالیانلر زراعتلرینه یکیدن ایکی یوز ملیون تخصیص ایتیدیلر . ایسته بزده بویه یایارایسه ک مملکتمز بر زراعت مملکتی اولور . یوقسه فضله طوپراق یالکز باشنه بر سرماییه اولاماز . شمیدیلک بو قدری الویریر .

اقدام صاحبی احمد هودت

ایکسجی مسئله : آناتولی زراعی مسئله سی در . بعض یرلرده کی قوراقلقک تأثیراتی چوق فجیعدر . بن زراعه وزراعتیه چوق اهمیت ویریم . چونکه بومملکتک استقبالده کرک انسانجه ، کرک ثروتجه یکانه عامل خلاصی ارباب زراعتدر . زراع فقیر ، سفیل ، ضعیف ، جیلز اولورسه او مملکتک دخی انسان محصولی هیچ ایشه یاراماز برحاله کلیر . مملکتلره کوره انسان یتشدیرمه زراعتدن باشلامق لازم کلیر . عصر حاضرک عرق تصفیه سنه دائر بر طاسم قواعد کلیه سی واردلر . بونلر کیمسه نیک مجهولی دکدر . اسکی زمانلرده چیقتمجیلک بر قره صبان و بر چفت او کوزله یایلیر بر ایستدی . بو کون چیقتمجیلک سرماییه ، یکی تطبیقاته چوق محتاج بر فی مسلکدر . فقر القله چیقتمجیلک بر آراده کیمز ا بزده وقیله بر زراعت بانقه سی یامیشلر صو کره اونی تجارت ایستنده ده قوللانونب حکمی تخفیف ایتشدردلر ! بو کون زراعت بانقه سی ده الویرمزیا . چیقتمجی ایچون اصلاح مقصیده یاره صرف ایده جک شیلر چوقدر . بونی کیدوب آلمانیا نیک (زن) ولایتلرنده کورملی . چیقتمجیلک یوز بیکلرجه دکل ، ملیونلرله لیرا دوکک لازم . چیقتمجیلک بیوک تشکیلاته بیوک جمعیتلره محتاج ، متفنن مدافعلره مفتقر بر مسلکدر .

مصری (ابوالعلاء)

رسالة الغفران (السهی قومه دیا)

— 7 —

غفریتلرک جیتی

شیخ (ابن القارح) جهنده آتشده قاورولان کناهکارلره باقوب آیت کریمه نیک دلالتی وجه ایله الهیک لطف و نعمتی تحدیثاً اولنرک نه حالده بولوندوقلرینی کورمک ایستر . آیت کریمه مآلی : « جنته نائل اولانلردن بری دیدی که بر دوستم واردی . بکا [سن اینانیورمیسک؟ بز اولوب طوپراق وکیک اولدقدن

صو کره بزدن حسابی صوروله جق؟] دیوردی . آخرتده جنت اهله جهنم ختی کوستربلرک کوریمیسک؟ دینیه جکلدر . جفته نائل اولان بو ذات جهنمه باقاجق ، دوستی آتشک دیننده کورونجه ایوا! اونی ده آرقالای آتشد سور وکله به جکلدی . الهیک صیانت ونه تی اولسه ایدی بن ده اورایه کورتوروله جکلدم دینه جک .

ایسته (ابن القارح) نفسنده اویانان بو آرزوی یرینه